BYGGTJENESTE

Digitale produktpass og framtidens merkeordninger

EU løfter bærekraft til neste nivå, med et digitalt system som måler og dokumenterer ytelse og bærekraft – produkt for produkt

Digitalt produktpass gjelder nesten alle fysiske produkter

Økodesignforordningen (ESPR) setter den horisontale rammen. Kravene konkretiseres sektor for sektor.

Delegerte rettsakter under ESPR

Produktgruppe for produktgruppe, etter EUs arbeidsplan

- Tekstiler og klær
- Møbler
- Madrasser
- Jern og stål
- Dekk
- Aluminium

Egne sektorforordninger

Eget regelverk, bygget på den samme DPP-modellen

- **Byggevarer (CPR)**
  DPP med digital ytelses- og samsvarserklæring (DoPC)
- **Leketøy**
  DPP erstatter dagens samsvarserklæring

Byggevarer er først ut, DPP gir fri tilgang på standardiserte og strukturerte produktdata - som dokumenterer etterlevelse av krav

Økodesignforordningen (ESPR)

- Innfører krav til digitalt produktpass (DPP) som standardisert digitalt medium for produktdata – vil gjelde for nesten alle produkter
- En hjørnestein for bærekraftig produktutvikling i EU sitt grønne skifte

Ny byggevareforordning (CPR)

- Skal harmonisere og digitalisere omsetning av byggevarer i EU/EØS
- Tett kobling til ESPR og Digitale Produkt Pass (DPP) – byggevarer får egne krav: Digital ytelses og samsvarserklæring (DoPC) samt krav til kompatibilitet med BIM.

Gir **myndigheter og tilsynsorganer** tilgang til data som gir effektiv oppfølging av regelverk…

…og setter **byggevarekjeder og entreprenører** i stand til å etterleve dokumentasjonskrav i prosjekter…

…der **konsumenter** får evnen til å finne og sammenligne bærekraftige og trygge produkter

Harmoniserte produktstandarder under byggevareforordningen vil endre det europeiske markedet for byggevarer

DPP utvider prinsippet om fri flyt av produkter til data om produkter - byggevarer skal dokumenteres og selges sømløst på tvers av land

Harmonisert Europeisk standard (hEN)

- ✓ Harmoniserte standarder (hEN): Utvikles på mandat fra EU-kommisjonen
- ✓ Sikrer at produsenter og myndigheter i hele EØS-området bruker samme tekniske spesifikasjoner

Identiske nasjonale standarder

- ✓ Når en hEN er godkjent, skal den publiseres som nasjonal standard i alle EU/EØS-land
- ✓ Motstridende nasjonale standarder må trekkes tilbake

Gir tilgang til et marked med 600 millioner konsumenter

- ✓ Én felles teknisk referanse i hele det indre markedet
- ✓ Forutsigbarhet og like konkurransevilkår på tvers av land
- ✓ Fri flyt av varer på tvers av grenser

Merkejungelen: mange ordninger, ulike eiere og svært ulik transparens

Noen merker er lovpålagte, andre frivillige – felles for dem alle er at kravene bak sjelden er synlige for den som velger

Lovpålagte ordninger

Frivillige tredjepartsordninger

Bransjeordninger og egenutviklede merker

Et merke er en komprimert påstand

Dataene som begrunner påstanden er sjelden tilgjengelig i et maskinlesbart format.

Nå-situasjonen: Merket er påstanden – grunnlaget lever et annet sted

DPP knytter produkter og merker til strukturerte, maskinlesbare data

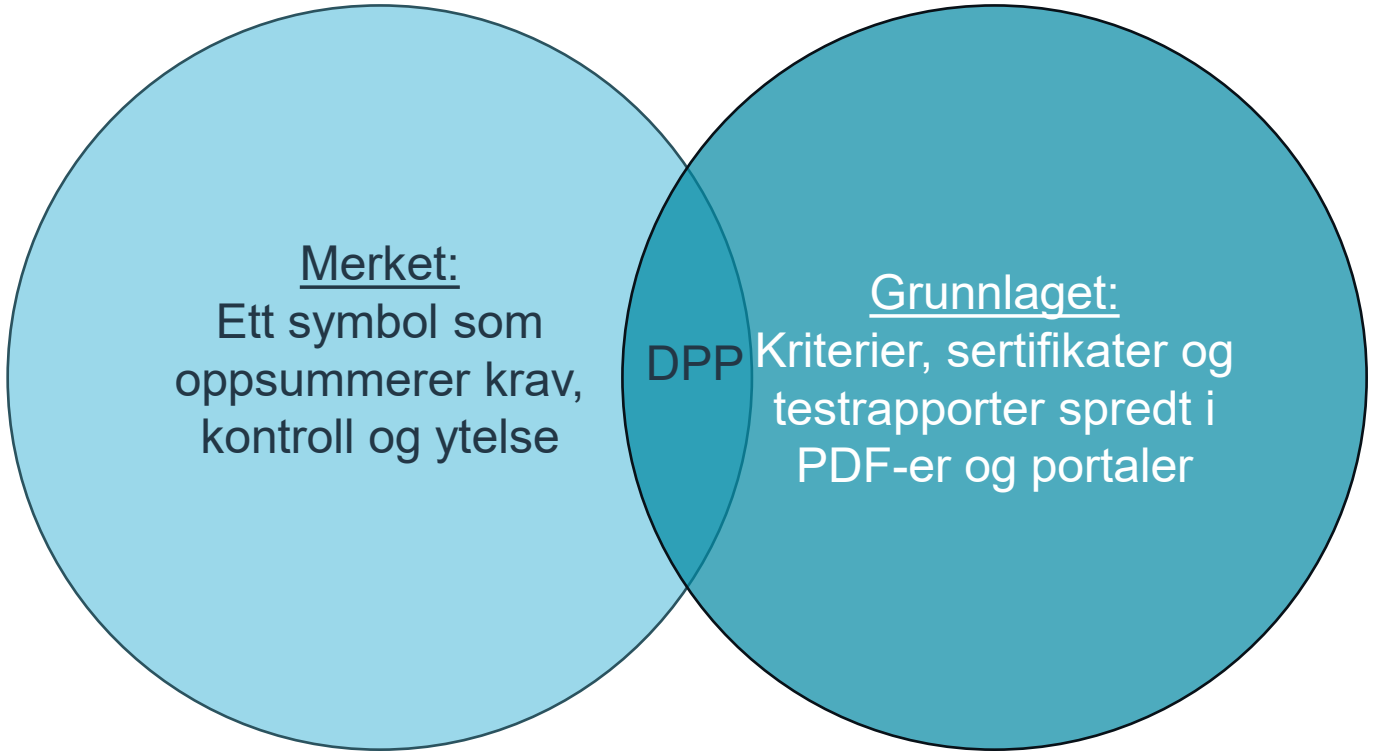

Overgangen til 2D koder gjør at sporing, produktet og produktdataene følger hverandre gjennom produktets levetid.

I dag: 1D-strekkode

Ett tall, én mottaker

13 siffer = GTIN. Koden identifiserer produktet, og stopper der.

Kasse og lager

Merket står alene

GS1 Digital Link

Sunrise 2027: kassesystemer skal kunne lese 2D-koder

I morgen: 2D-kode med GS1 Digital Link

Én kode på produktet, mange mottakere og mange datasett

id.gs1.org/01/07012345678900

GTIN + batch, serienummer, dato

Produktidentitet
GTIN, batch og serienummer

Ytelse og samsvar
Digital DoPC, CE-grunnlaget

Miljødata
EPD, klimaavtrykk, innhold

Merkeordninger
Kriterier og sertifikater bak merket

Bruk og reparasjon
Anvisninger, reservedeler, levetid

Sortering og ombruk
Materialer, demontering, avhending

Samme kode leses av kasse, av kjøper med mobil og av tilsynsmyndighet: merket peker nå til dokumentasjonen som ligger bak det.

Tre skift DPP vil utløse for merkeordningene

Når grunnlaget blir strukturert og tilgjengelig, endres både kravene til og verdien av et merke

- ✓ **Fra påstand til etterprøvbarhet:** DPP gjør CE-merking «smart»: Kriterier knyttes direkte til datapunkter i produktpasset og kontrolleres automatisk. Merkeordninger som påstår uten å dokumentere vil miste sin relevans.
- ✓ **Fra symbol til sammenligning:** Kjøper kan sammenligne ytelse på tvers av produkter – ikke bare se merket.
- ✓ **Fra fragmentering til standardisering:** Samme verifiserte data kan gjenbrukes av flere ordninger og reduserer dobbeltarbeidet for produsenten.

Noen merkeordninger blir forsterket av DPP – andre blir utfordret

Verdien av et merke vil i økende grad avhenge av om kravene bak lar seg uttrykke som data

Ordninger som dokumenterer kan forbli relevante:

1. Ordninger med tydelige kriterier som lar seg uttrykke som datapunkter – og som tilfører noe som er relevant.
2. Ordninger som bygger på harmoniserte standarder og anerkjente datamaler
3. Ordninger med uavhengig verifikasjon og sporbar dokumentasjon
4. Ordninger der kriteriene er åpent tilgjengelige

Ordninger som påstår eller mister relevans vil bli utfordret:

1. Merker der kriteriene ikke er offentlige eller ikke lar seg dokumentere digitalt – eller som ikke tilfører noe mer enn DPP
2. Ordninger som krever egne innsamlingsløp for data produsenten allerede har levert
3. Egenutviklede merker uten uavhengig kontroll blir enkle å måle mot verifiserte data
4. Merker som kun etterlater et inntrykk – uten transparens.

La oss ta en prat om DPP!

Martin Bondkall

Head of customer, concepts and standards

Mail: martin.bondkall@byggtjeneste.no

Telefon: 970 80 675